

Μετά *Τό Τέλος του Τοπίου* (1973), η *Μετάθεση* είναι η δεύτερη ποιητική συλλογή του Χ. Λιοντάκη, χωρισμένη σε πέντε ενότητες: Οί έποχές, *Mea Culpa*, ο θάνατος του μάρτυρα, θεώρημα, μετάθεση.

α) *Οί έποχές*: Μέσα από τις μεταλλαγές του χρόνου, τά ποιήματα λειτουργούν σε δυό επίπεδα: σ' αυτό της άτμοσφαιρικής πλαισίωσης, πού μεταφέρεται σά γραφή μέ μιά σειρά μεταβλητών παραστάσεων από τήν ύλη τής φύσης (βροχή, χιόνι, ιδρώτας, άκρογιαλιές) ή από καταστάσεις μιάς ύπαρξιακής πραγματογνωσίας (φώς άμφίβολο, προαιώνια άκνησία, ξαφνικές μπόρες) και στό επίπεδο τής ψυχοστασίας του ποιητή, πού παραμένει καιρία άμετάλλαχτο. Έτσι τά φυσικά φαινόμενα καθώς και οι περιγραφόμενες εικόνες — πλαίσια του περιβάλλοντος του Χ. Λιοντάκη δέν έχουν άρκερή δύναμη μετουσίωσης, ώστε νά διεμβολίζουν και ν' άλλιώνουν τά συστατικά του έσωτερικού του χώρου. Αντίθετα, είναι ο όδυνηρά βιωμένος έρωτισμός και ή κατακερματισμένη άναπαράσταση του κόσμου του, πού προβάλλονται μέ τρόπο επενδυτικό σ' ό,τι τόν περιβάλλει, στά πράγματα και στις ανθρώπινες σχέσεις.

β) *Mea Culpa*: Στην ενότητα αυτή ο ποιητής ώθεΐται σε μιά προσωπικότερη άπολογητική. Η πραγματογνωσία ύποχωρεί τώρα μπροστά στην όλο και μεγαλύτερη άναδιφηση του στόν κόσμο πού δημιουργούν οι έφιαλτικοί του οραματισμοί. Από τά Καβαφικά σημαίνοντα του «Έθελοντῆ τής Νύχτας» (σ. 17) ο ποιητής βρίσκεται στό μεταίχιμιο μιάς βιωτικής άπόφασης, πού πάντα τείνει νά πραγματωθεί και πού ποτέ δέν

πραγματώνεται, διασπασμένος κάτω από πολλαπλά προσωπεία, φερώνυμα, από διάφορες τής άσίγαστης άγωνίας του γιά τό άνικανοποίητο. γ) *Ο θάνατος του μάρτυρα*: Στην τρίτη αυτή ενότητα ο ποιητής άναζητά τήν πλήρωση του διχασμένου ύπαρξιακού του χώρου από ένα μυθικό αλλά και μαζί πραγματικό έτερον, από ένα πρόσωπο ύπαρκτό και συνάμα φευγαλέο. Οι μεταλλάξεις τών ήχων και του φωτός σαρκώνουν αλλά και άπαλείφουν τό περιγραμμά αυτού του άφευδῆ και ύπερβατικά παρόντος μάρτυρα, πού είναι και ή ύστατη προσπάθεια φυγής του ποιητή από τόν άπέραντα μοναχικό του κόσμο.

Τό σκοτάδι τόν ύπαινίσσονταν/ Τό φώς τόν καταργούσε/ Παρών και χαμένος/ Λές και μέσα του/ Γινότανε μετάγγιση φωτός. (σ.27)

δ) *Θεώρημα*: Σ' αυτή τήν τέταρτη ενότητα ή ποίηση του Χ. Λιοντάκη περνά σε μιά φάση όξύτατης άπολογητικής, άπέναντι σ' έναν κόσμο, πού τόν άκολουθά χωρίς νά μπορεί νά τόν άρνηθει τελειωτικά. Σάν ζωντανή παράδοση, έθνολογική και πατρική, τό παρελθόν πού δέν καθορίζεται ιστορικά άναβιώνει και διεκδικεί άποτιμητικά τήν συνέχειά του από τόν ποιητή. Η σχεδόν έρωτική σύνδεση μ' αυτό τό άρρητο χτές, θά μπορέσει νά του ένισχύσει τις αντίστάσεις μπροστά στόν έχθρο σήμερα. ε) *Μετάθεση*: Ξαναγυρνώντας έδώ ο Χ. Λιοντάκης στην άναμόχλευση μιάς προσωπικής ένοχής όμολογεί τις όδυνηρές του προσπάθειες γιά νά πετύχει μιά —έπισηφαλῆ— ίσορροπία, ανάμεσα στό έπιθυμητό και στό άδικαίωτο. Η άπειλή όμως του όλοένα έπερχόμενου άδιέξοδου τόν όδηγει νά μεταθέτει τό άγωνιώδες βίωμά του σε μιά μέλλουσα, τό ίδιο ώστόσο έπισηφαλῆ, έλπίδα.

Άλέξης Ζήρας